

Udskriftsdato: 22. februar 2021

KEN nr 9065 af 17/02/2009 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2008-6-0784

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2008-6-0784

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2008-6-0784

Resumé

Klager – en person – klagede over en tv-udsendelse på TV 2.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Efter det oplyste lægger Pressenævnet til grund, at Lægemiddelstyrelsen har forbudt udleveringen af Regenerol, som indeholder stoffet fenol.

Det er massemediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives, er korrekte. Pressenævnet finder, at kommentarerne fra såvel klager som fra pressechef i Lægemiddelstyrelsen, Christian Howard-Jessen, til brugen af Regenerol samt tandlæge, professor Palle Holmstrups vurdering af brugen af fenol i behandlingsøjemed fremgik af indslaget. Da fenol efter det oplyste indgår som en væsentlig ingrediens i Regenerol, og da dette fremgik af udsendelsen den 23. september 2008, finder nævnet ikke tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik af TV 2's anvendelse af betegnelsen fenol i stedet for Regenerol. På baggrund af Lægemiddelstyrelsens oplysninger i sagen finder nævnet, at udsagnet "begge tandlæger har af sundhedsmyndighederne fået besked på straks at stoppe disse behandlinger" må anses for en korrekt oplysning og nævnet udtaler ikke sin kritik.

Nævnet finder, at TV 2 heller ikke i øvrigt har tilsidesat god presseskik.

Det fremgår af medieansvarslovens § 36, stk. 1, at en anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Da udleveringen af præparatet Regenerol ikke er lovlig, finder nævnet, at TV 2 ikke har bragt faktisk forkerte oplysninger i forbindelse med omtalen af Regenerol og klagers brug heraf. Klager er herefter ikke berettiget til at få bragt er genmæle.

[K] har klaget til Pressenævnet over tre indslag på TV 2 henholdsvis den 23. og 30. september 2008, idet han mener, at god presseskik er tilsidesat. Klager har videre klaget over TV 2's afslag på genmæle.

1 Sagsfremstilling

TV 2 bragte den 23. september 2008 i programmet Praxis et indslag om paradentosebehandling. TV 2 fulgte i programmet tre paradentosepatienters behandling hos tre forskellige tandlæger. Af indslaget fremgik bl.a. følgende:

"[K], tandlæge, Høng: 3 plus 0.

Speak: Spørgsmålet er om de ødelæggende bakterier i tandstenen har gjort så meget skade, at [A] taber de sidste af sine tænder.

[K]: Jeg kan ikke skaffe ny knogle, men jeg kan stoppe det, således at det ikke kører videre.

[A], paradentosepatient: Jamen, det bliver jeg da rigtig glad over. Jeg har da store forhåbninger til det her.

...

Speak: Der er altså al mulig grund til optimisme, men lad os se nærmere på, hvad vores tre tandlæger nu vil gøre, som almindelige tandlæger ikke har gjort.

[K] i Høng har igennem 15 år behandlet op mod tusinde patienter med et stof, han har fundet i en tysk opskrift fra 1927.

[Af skærbilledet fremgik indholdsfortegnelsen på Regenerol: Flydende Fenol, p-Monochlorphenol, Ethanol, Levomenthol, Glycerol, Vand, Carboxymethylcellulosenatrium. Giftig. Ætsende]. Stoffet hedder Regenerol og indeholder fenol. [Af skærbilledet fremgik en sprøjtespids med dryppende væske.] Ifølge Beredskabsstyrelsen virker fenol stærkt ætsende på hud og slimhinder og kan give skader på centralnervesystemet, kredsløbet, lever og nyrer. Regenerol er også velkendt på tandlægeskolen.

Palle Holmstrup, professor, Tandlægehøjskolen i København: Vi mener, at de biologiske bivirkninger, der er ved anvendelsen af fenol som ætser, de er af en sådan art, at det er uinteressant som behandlingsmetode.

Stemme: Så lægger vi bare en lille smule på her.

Speak: Det lægemiddel har du haft en ansøgning inde hos lægemiddelstyrelsen om, at du iværksætter en behandling?

[K]: Nej, det er noget af det første, jeg gør nu.

Speak: Nej, sundhedsmyndigheder har i årevis ikke anet, hvad der er foregået i Høng. [K] har ikke engang en tilladelse til at bruge fenol, men det lover han at skaffe hurtigst muligt.

Speak: Men det vil du altså gøre, efter du har brugt det i 15 år?

[K]: Der fik du mig.

Speak: Der ligger ingen større dokumentation for [K]s behandlingsmetoder. Det er heller ikke nødvendigt siger han. Det er resultaterne, der tæller.

[K]: Mine patienter, som står her i dette kartotek, de er meget glade og tilfredse og er utroligt lettede over at være sluppet ud af en umulig paradentosesituation. Og I er velkomne til at ringe til hvem som helst.

Speak: Vi fandt en af patienterne i venteværelset. For to år siden var [B] dømt til at miste alle sine tænder i overmunden, siger hun.

[B], *paradentosepatient:* Mine tænder kommer jo ikke til at sidde fast som de gjorde i mine helt unge dage, men han har fået min paradentose til at falde til ro.

...

Speak: Der er nu gået flere uger siden Jan, Beatrix og [A] gennemgik meget forskellige behandlinger mod paradentose. Men har behandlingen hjulpet. Beholder de tænder, som ellers var opgivet? Få svaret i næste uge, når vi lader en af Sveriges førende paradentoseeksperter undersøge vore tre patienter, uden han ved hvilken behandling, de har gennemgået.

Studievært: Efter at Praxis har fortalt om [K]s fenolbehandling og [C]s klorinskylning, så vil myndighederne nu sætte en stopper for behandlingerne, det har vi mere om i nyhederne kl. 22.”

Samme dag kl. 22 bragte TV 2 i programmet ”Nyhederne” følgende indslag om paradentose:

”*Studievært:* Uansvarligt og ulovligt, sådan lyder det fra de danske myndigheder, efter at TV 2’s sundhedsmagasin Praxis her til aften har afsløret, hvordan helt almindelige tandlæger i årevis har behandlet paradentosepatienter med kemikalier som klorin og fenol. De behandlingsmetoder skal stoppes med det samme, siger sundhedsmyndighederne.

[Klip fra udsendelsen Praxis samme aften]

[K]: Så lægger jeg bare en lille smule på her.

[Tilbage til Nyhederne]

Speak: En lille smule fenol for at være præcis. Et kemikalie for de fleste. For tandlæge [K] nærmest et mirakelmiddel.

[Klip fra udsendelsen Praxis samme aften]

[K]: Mine patienter, som står her i dette kartotek, de er meget glade og tilfredse og er utroligt lettede over at være sluppet ud af en umulig paradentosesituation.

[Tilbage til Nyhederne]

Speak: Men metoden får alt andet end smilet frem hos myndighederne.

Christian Howard-Jessen, pressechef, Lægemiddelstyrelsen: Hvis 'ulovligt' er det stærkeste ord, så er det deroppe, vi er. Fordi man må ikke komme og sprøjte ting ind i folks mund, som man ikke har fået undersøgt som et lægemiddel.

Speak: Men fenol, der kan være både ætsende og potentielt farligt for både organer og nervesystem, er ikke det eneste alternative medikament blandt tandlæger, der prøver at bekæmpe den aggressive paradentose, som 250.000 danskere lider af. I Faaborg behandler en tandlæge paradentose ved at lade patienter børste tænder i klorin. Myndighederne erkender, at der er et problem på området.

Lone de Neergaard, kontorchef, Sundhedsstyrelsen: Jamen, det er jo helt tydeligt for det her, at det er nødvendigt, at der bliver gjort noget. Og der er to ting, som vi kan gøre. Det ene er at lave nogle kliniske retningslinjer, som enhver tandlæge skal bruge på hvilket tidspunkt, de ser den her patient. Og det andet er at sikre at de tandlæger, alle tandlæger, er bedre uddannet på det her område.

Speak: Trods kritikken har [K] tænkt sig at kæmpe for sin metode.

Interviewer: Din behandlingsmetode, den er ulovlig. Hvad vil du gøre ved det?

[K]: Jeg vil se at få den gjort lovlig. For jeg vil under ingen omstændigheder opgive den behandlingsmetode, og hvis ikke vi vil gøre det her i landet, så må vi prøve at få forbindelse med andre landes tandlægeskoler eller myndigheder. Den behandlingsmetode må ikke gå tabt.

Studievært: Men denne og den anden tandlæge har nu fået besked på øjeblikkeligt at stoppe deres metoder."

Den 30. september 2008 sendte TV 2 i programmet Praxis et opfølgende indslag om paradentosebehandling. Af programmet fremgik bl.a. følgende:

"Studievært: I sidste uge fulgte vi tre paradentosepatienter, der alle havde fået af vide af deres tandlæge, at de ville miste deres tænder. Vi sendte dem til tre andre tandlæger, der mener at være særlig gode til at behandle paradentose. En fik hjælp hos en svensk specialist. En fik behandlet munden med det her ætsende fenol. Og den tredje blev behandlet med det her rengøringsmiddel, klorin. De nye tandlæger fik tre uger til at redde patienternes tænder. I aften skal en uvildig dommer så tage stilling til, om det har hjulpet.

...

Speak: [A] er 53 år. Paradentosen har angrebet og ødelagt en stor del af hendes tænder.

Kristian Hellgren, paradentosespecialist, Helsingborg: Du har allerede mistet en del tænder.

Speak: Kristian Hell [rettelig Hellgren], han ved ikke, at [A] for flere uger siden var under behandling her på paradentoseklinikken i Høng. Trods et meget miserabelt tandsæt er der ifølge [K] lys for enden af tunnelen.

[K]: Jeg kan ikke skaffe ny knogle, men jeg kan stoppe det, således at det ikke kører videre.

Speak: Behandlingen er en effektiv rensning af de dybe tandlommer, men lommerne tilføres også fenol. Fenol er et kendt potent ætsende kemikalie, der kan give skader på hud, slimhinder, lever og nyrer. Men [K] hævder, at fenol omvendt også er et effektivt våben mod paradentosen.

[K]: Det er det største, der er overgået mig, at jeg kunne gøre så mange patienter glade.

Speak: Har [A] grund til at være glad? Har behandlingen med fenol standset paradentosens hærgen?

Kristian Hellgren, paradentosespecialist, Helsingborg: Som det ser ud nu, er der en vis stabilitet.

Speak: Betyder ”stabilitet”, at [A]s tænder kan reddes?

Kristian Hellgren, paradentosespecialist, Helsingborg: Der er nogle steder, der kan kræve yderligere behandling, men det er ikke særlig kompliceret at udføre.

[A]: Trods alt, så har jeg en udsigt om at beholde min undermund. Og det er jeg jo rigtig glad for. Det er halvdelen af tandsættet.

Speak: Spørgsmålet er, om fenol og klor har standset paradentosen hos Jan og [A].

Kristian Hellgren, paradentosespecialist, Helsingborg: Selv om situationen er stabil lige nu, bør man generelt holde sig til mekanisk tandrensning. Der er intet videnskabeligt belæg for, at anti-bakterielle væsker kan erstatte det arbejde.

...

Studievært: Der findes som sagt ingen danske uddannede specialister til at rense paradentose-tænder herhjemme, men der findes klinikker, der har særligt fokus på netop paradentose. Hvis du gerne vil behandles sådan et sted, kan du bede din tandlæge om at henvise dig.

Christian Howard-Jessen, pressechef i Lægemiddelstyrelsen, har oplyst følgende i en mail til TV 2:

”... I den konkrete sag, så har Lægemiddelstyrelsen bedt tandlæge [K] komme med oplysninger om produktet og sin brug deraf. På den baggrund faldt der den 17. september 2008 en afgørelse i sagen, hvor Lægemiddelstyrelsen fandt, at han har overtrådt fem paragraffer i lægemiddeloven...

... Han må således ikke røre det sammen (eller få nogen til at gøre). Han må ikke have det stående, og han må ikke udlevere det. Det er korrekt, at jeg ikke kan udtale mig om hans behandlingsform. Jeg udtalte mig om selve lægemidlet. Da det er ulovligt, må han ikke bruge det.”

TV 2 afviste den 24. november 2008 at bringe et genmæle.

2 Parternes synspunkter

2.1 [K]s synspunkter

[K] har anført, at indslagene giver seeren et indtryk af, at brugen af Regenerol i klagers behandling af paradentose indebærer en risiko for skader på de indre organer og centralnervesystemet på grund af indholdet af fenol i præparatet, hvilket er faktisk forkert. De skader, TV 2 omtaler, er baseret på Beredskabsstyrelsens oplysninger om bivirkningerne ved indtagelsen af koncentreret fenol og ikke Regenerol. Inden udsendelsen blev journalisten informeret om, at fenolkoncentrationen i præparatet ikke kan give skader, idet den er fortyndet med glycerin. Koncentrationen af fenol i Regenerol er betydelig mindre end den koncentration, Sundhedsstyrelsen har accepteret i en kosmetisk ansigtspeeling. TV 2 har ikke kontrolleret Regenerols effekt på paradentose, idet professor Palle Holmstrup alene blev spurgt om fenols effekt på paradentose. Klager har videre anført, at han ikke er blevet forelagt de fremsatte påstande. Det er en skærpende omstændighed, at TV 2 har vist et skræmmebillede af en dryppende sprøjtespids, der skal forestille at indeholde Regenerol. Endvidere er indholdet i sprøjtespiden ikke Regenerol, idet hverken farve eller konsistens ligner dette præparat.

Klager har endvidere anført, at udsagnet ”begge tandlæger har af sundhedsmyndighederne fået besked om straks at stoppe disse behandlinger”, er faktisk forkert. Det er korrekt, at Lægemiddelstyrelsen har forbudt anvendelsen og udbredelsen af Regenerol, da præparatet ikke er blevet godkendt. Lægemiddelstyrelsen har imidlertid ikke kompetence til at nedlægge forbud mod en behandlingsmetode.

Klager har herudover anført, at oplysningerne er skadelige for omdømmet af klagers paradentoseklinik. Klager har fået færre henvendelser og flere aflysninger fra patienter. På denne baggrund har klager anmodet om en berigtigelse.

2.2 TV 2's synspunkter

TV 2 har anført, at udsagnet ”Stoffet hedder Regenerol og indeholder fenol. Ifølge Beredskabsstyrelsen virker fenol stærkt ætsende på hud og slimhinder, og kan give skade på centralnervesystemet, kredsløbet, lever og nyrer” er en vurdering af de undersøgelser, som TV 2 har foretaget af Regenerol i forbindelse med offentliggørelsen. På pakningen af præparatet Regenerol fremgår ”Giftig ved hudkontakt og ved indtagelse. Ætsningsfare.” På indersiden af pakningen er fenol anført, som første ingrediens. Professor Palle Holmstrup udtalte i den forbindelse i indslaget ”Vi mener at de biologiske bivirkninger, der er ved anvendelsen af fenol, de er af en sådan art, at det er uinteressant, som behandlingsmetode”. Billedet af sprøjtespidsen er brugt til at illustrere, at Regenerol er et præparat, der gives med sprøjte i modsætning til klor.¹⁾

TV 2 har endvidere anført, at Lægemedelstyrelsen har oplyst, at det er ulovligt at anvende Regenerol i behandlingen af paradentosepatienter. Denne oplysning er efterfølgende blevet bekræftet i Christian Howard-Jessens mail til TV 2.

Da klager ikke må bruge produktet eller udlevere det, er der belæg for at oplyse, at klager skal ”stoppe med disse metoder” underforstået brugen af Regenerol. At Lægemedelstyrelsen ikke kan udtale sig om selve behandlingsprincippet er underordnet i denne sammenhæng. Klager er blevet forelagt kritikken om den ulovlige behandling. Klager svarer i udsendelsen, at han vil gøre den lovlig.

Såfremt klager kan dokumentere, at Sundhedsstyrelsen har godkendt klagers brug af Regenerol i sin behandling vil TV 2 bringe en berigtigelse. Endelig har TV 2 anført, at udsendelsen ikke er en negativ fremstilling af klagers behandling, idet TV 2 har bragt interview med klagers patienter, der alle utrykker tilfredshed.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jytte Scharling, Finn Rowold, Ulrik Holmstrup og Marianne Druedahl.

Efter det oplyste lægger Pressenævnet til grund, at Lægemedelstyrelsen har forbudt udleveringen af Regenerol, som indeholder stoffet fenol.

Det er massemediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives, er korrekte. Pressenævnet finder, at kommentarerne fra såvel klager som fra pressechef i Lægemedelstyrelsen, Christian Howard-Jessen, til brugen af Regenerol samt tandlæge, professor Palle Holmstrups vurdering af brugen af fenol i behandlingsøjemed fremgik af indslaget. Da fenol efter det oplyste indgår som en væsentlig ingrediens i Regenerol, og da dette fremgik af udsendelsen den 23. september 2008, finder nævnet ikke tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik af TV 2's anvendelse af betegnelsen fenol i stedet for Regenerol. På baggrund af Lægemedelstyrelsens oplysninger i sagen finder nævnet, at udsagnet ”begge tandlæger har af sundhedsmyndighederne fået besked på straks at stoppe disse behandlinger” må anses for en korrekt oplysning og nævnet udtaler ikke sin kritik.

Nævnet finder, at TV 2 heller ikke i øvrigt har tilsidesat god presseskik.

Det fremgår af medieansvarslovens § 36, stk. 1, at en anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Da udleveringen af præparatet Regenerol ikke er lovlig, finder nævnet, at TV 2 ikke har bragt faktisk forkerte oplysninger i forbindelse med omtalen af Regenerol og klagers brug heraf. Klager er herefter ikke berettiget til at få bragt er genmæle.

Afgjort den 17. februar 2009

1) Ordet 'fenol' berigtiget til 'klor' den 10. marts 2009.